

El mes de setembre de l'any 2018 l'associació Confluència.cat va posar en marxa *El Món de Demà*, un espai de reflexió que, més enllà de la informació o la opinió, vol acumular coneixement constructiu a través de la veu d'acadèmics i científics socials joves o responsables institucionals que no són veus habituals del debat públic. Cada quinze dies *El Món de demà és al Cercle* posa a l'abast del soci un article valuós de la proposta que aquesta plataforma posa en circulació.

Nous horitzons

Soraya Hidalgo, R&I Advisor a la Universitat Politècnica de Catalunya. Té una llarga trajectòria en l'àmbit de la Recerca i Transferència de Tecnologia de la Universitat a nivell local i internacional. El seu focus actual rau en la definició de noves estratègies de R&I en clau transdisciplinària.

Fa gairebé un segle Ortega y Gasset va publicar *Misión de la universidad*. Era l'any 1930. Aquell llibre ja establia les tres missions actuals de la universitat: docència, recerca i transferència de coneixement. Sobre la tercera missió, en el decurs d'aquests anys, hem pogut ser testimonis de com les universitats s'esforcen per tal que el coneixement que generen no es quedi a la torre d'ivori sinó que creï noves oportunitats al teixit empresarial i a la societat.

La llei Bayh-Dole de 1980 als Estats Units va significar un punt d'inflexió en matèria de transferència de tecnologia, ja que permetia que els investigadors poguessin participar dels beneficis econòmics derivats de la comercialització de les patents. D'aquesta llei se'n van derivar lleis successives a l'estat espanyol, que van servir d'incentius a l'acadèmia per transferir les tecnologies que desenvolupen. Tot i així, tant a Catalunya com a la resta de l'estat, la valorització de la tecnologia és una assignatura en la que les universitats podríem treure resultats millors.

Avaluar la transferència

Alguns dels factors que han estat determinants per a la bona nota en aquesta matèria es descriuen a continuació. Amb les seves ombres però també amb les seves llums:

- La localització geogràfica. Les universitats situades a ciutats i regions amb alt densitat d'empreses tecnològiques ho tenen molt més fàcil a l'hora de teixir relacions fèrtils. Un bon exemple és Barcelona amb el Pier 01: hi conviuen més de 1000 persones i 100 empreses i start-ups que ha contribuït vivament a l'enriquiment de l'ecosistema d'I+D+i.
- Els indicadors dels sistemes d'avaluació per a l'estabilització del personal docent i investigador representen un escull: continuen tenint un pes molt important el nombre de publicacions en revistes d'alt impacte i menys les patents enregistrades o la creació d'spin-offs. En aquest sentit, tanmateix, es comença a veure més llum. A finals de 2018 des del MICIU es va anunciar el Sexenni de Transferència. En paraules del Ministeri "proporciona a les universitats i centres d'investigació indicadors sòlids i objectius incorporables als seus processos de millora de la qualitat i «mesurar» el seu propi impacte social".
- Des de finals dels 80 universitats i organismes públics d'investigació compten amb Oficines de Transferència de Tecnologia. La missió de les OTT és articular la relació universitat-empresa i donar el suport necessari per comercialitzar la tecnologia. Als darrers anys, però, la realitat és que el finançament públic està sotmès a un escrutini exhaustiu de totes les despeses associades a la recerca en els projectes competitius. Aquesta situació ofega bona part del seu personal en tasques burocràtiques i en tramitacions de formularis. En contrapartida, les OTT cada cop estan més especialitzades i compten amb personal professional molt present a xarxes locals i internacionals.
- La transferència de tecnologia es realitza en entorn local i amb visió curt-terminista. L'screening de l'oferta i la demanda es du a terme al mercat més pròxim geogràficament, limitant-se sovint a la ciutat/regió. Aquesta tendència implica una pèrdua significativa d'oportunitats als mercats globals.

Nous horitzons

Al setembre de 2017 Mariana Mazzucatto –professora d’Economia d’Innovació i Valor Públic i directora de l’Institut per a la Innovació i Propòsit Públic a University College London– va publicar l’article “Mission-Oriented Innovation Policy: Challenges and Opportunities”. La seva visió està servint com a base per al nou programa marc de recerca i innovació de la Comissió Europea –Horizon Europe–, que situa l’Agenda 2030 de Nacions Unides com a marc més ampli.

Mazzucatto proposa un canvi de paradigma en el sistema d’innovació. Enlloc de centrar-se en determinats sectors, la política orientada a les missions es focalitza en reptes socials que requereixen la col·laboració multisectorial dels diferents actors que intervenen a la cadena d’innovació: indústria, acadèmia i tercer sector.

Mazzucatto proposa un canvi de paradigma en el sistema d’innovació. Enlloc de centrar-se en determinats sectors, la política orientada a les missions es focalitza en reptes socials que requereixen la col·laboració multisectorial dels diferents actors que intervenen a la cadena d’innovació: indústria, acadèmia i tercer sector. Aquest enfocament, tot i ser més innovador a Europa, no és del tot nou. Va ser aquesta estratègia de fer front en comú a un repte global allò que va permetre, per exemple, que l’home posés els peus a la lluna.

Les missions estan definides, però encara no es disposen dels instruments per dur-les a terme. Des de les universitats ens cal estar preparats per afrontar aquests reptes. Com?

Apostant per la recerca i la transferència transdisciplinària, afavorint la creació de comunitats híbrides en quant a disciplines i implicant tots els actors de la cadena d’I+D+i. Essent generosos i mirant endavant, deixant de banda les capelletes tant nostrades i superant els egosistemes. Apostant per la generació de coneixement conjunt, universitat-empresa, mitjançant nous models de co-creació com per exemple via co-location centres, empreses als campus amb equips de treball totalment integrats, on es comparteixen els èxits però també els riscos. Apostant i elevat a la posició que els hi pertoca les figures dels mediadors tecnològics o tech transfer experts de les Oficines de

Transferència de Tecnologia. Persones que, a més de ser ben coneixedores de la matèria, són bilingües en l'idioma de l'empresa i l'acadèmia, capaços d'identificar i catalitzar oportunitats de negoci, aprofitant les xarxes internacionals.

I sobretot, conduir amb les llums llargues: transferir sí, però mimant i apostant per la generació de coneixement i la recerca fonamental, perquè si no acabarem matant la gallina.